

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja

Virpi Kaipia ja Pirjo Winqvist-Lunkka

**Eläinavusteinen Green Care työskentely:
Käsityksiä ohjaajan taidoista asiakkaan voimaantumisessa**

Tiivistelmä

Virpi Kaipia , Pirjo Winqvist-Lunkka
Eläinavusteinen Green Care työskentely:
Käsityksiä ohjaajan taidoista asiakkaan voimaantumisen, 31 sivua, 4 liitettä
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja
Opinnäytetyö 2015
Ohjaaja: yliopettaja Päivi Löfman, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyössä selvitettiin eläinavusteista Green Care -työtä tekevien ohjaajien ja asiakkaiden käsityksiä ohjaajan tärkeimmistä taidoista asiakkaiden voimaantumisen. Green Care on väljästi luonnehdittuna luonnon ja eläinten hyödyntämisestä sosiaali-, terveys- ja kasvatuspalveluissa. Opinnäytetyössä keskityttiin hevos- ja koira-avusteisiin menetelmiin ja toimintaan. Tavoitteena työllä oli tuottaa lisää tietoa käytännön hoitotyön tueksi ja työkaluja ohjaajille oman työnsä kehittämiseen sekä mahdollisen lisäkoulutustarpeen arviointiin. Ajatuksena oli myös tarve todistaa asiakkaiden saavan todellista hyötyä Green Caren käytöstä eli perustella toiminnan tärkeyttä jatkossakin.

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja avoimilla kysymyksillä laadituilla lomakkeilla. Aineiston analysointi suoritettiin deduktiivisella analyysillä.

Opinnäytetyössä tulee ilmi, että ohjaajan taidoista riippuu paljon, kokeeko ohjattava toiminnan voimaannuttavana ja positiivisena kokemuksena. Ohjattavat antoivat haastatteluissa lähes yksinomaan positiivista palautetta. Positiivinen vaikutus koettiin monilla eri osa-alueilla. Voimaantumista koettiin sekä itse toimintaan osallistumisesta, mutta useat haastateltavista toivat esille myös ohjaajan myötävaikuttavan roolin.

Opinnäytetyössä selvisi, että eläinavusteisen toiminnan vaikuttavuuden seuranta ja dokumentointia pidettiin tärkeänä kehittämiskohteena. Jatkotutkimusaiheena voisi olla selvitys siitä, miten eläinavusteisen toiminnan vaikutuksia asiakkaaseen seurataan ja dokumentoidaan.

Asiasanat: Green Care, eläinavusteisuus, voimaantuminen

Abstract

Virpi Kaipia , Pirjo Winqvist-Lunkka

Animal assisted activities of Green Care ideology: understanding of the nurse`s skills in customer empowerment, 31 pages, 4 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Program in Nursing

Bachelor`s Thesis 2015

Instructor: Ms Päivi Löfman, Principal lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of the thesis was to find out how to understand the main skills of the nursing staff in animal assisted Green Care activities and how those skills affected customers in their empowerment. The purpose of Green Care is to use natural elements and utilize animals as part of nursing. The focus was on the social pedagogical horse activity and invigorating activities with dogs. The purpose was also to bring more awareness of the Green Care ideology and encourage the nursing staff to use this ideology.

This study was carried out as a qualitative research. The subjects of this research were mentally disabled customers, people with mental health problems and customers of child protection. Data for this thesis were collected by interviewing the nursing staff and their customers. The interview also included a form with open questions.

The results of the study show that skills of the nursing staff were important when the animal assisted activities were used as a part of nursing. The nursing staff`s skills affected greatly whether the customers consider the activity as empowering and as a positive experience. In the future it would be useful to research how the effects of animal assisted activities on the customers are followed and documented.

Keywords:

Green Care, animal assisted activities, empowerment

Sisälllys

1.	Johdanto.....	5
2.	Green Care hyvinvoinnin edistäjänä.....	6
2.1	Puutarhat terapeuttisena ympäristönä.....	7
2.2	Ulkoilu kuntoutumisen tukena.....	8
2.3	Parantavaa voimaa eko- ja seikkailuterapiasta.....	8
2.4	Green Caren kehitys.....	9
3.	Eläinavusteinen Green Care toiminta.....	10
3.1	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta.....	11
3.2	Ratsastusterapia.....	12
3.3	Koira-avusteinen toiminta.....	12
4	Aiempiä tutkimustuloksia ja niiden hyödyntäminen.....	13
5	Voimaantumisen.....	14
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	15
7	Opinnäytetyön toteuttaminen.....	16
7.1	Kohderyhmä.....	16
7.2	Aineistonkeruumenetelmä.....	17
7.3	Aineiston käsittely ja analysointi.....	18
7.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	18
8	Tutkimustulokset.....	19
8.1	Ohjaajan taidot ja ominaisuudet.....	19
8.2	Vaikutus ohjattavaan.....	20
8.3	Toiminnan kehittäminen.....	22
8.4	Tulosten hyödynnettävyys.....	22
9	Pohdinta.....	23
9.1	Opinnäytetyöprosessi.....	24
9.2	Eettiset näkökohdat.....	25
9.3	Johtopäätökset.....	26
9.4	Jatkotutkimusaiheet.....	27
	Kuviot.....	29
	Lähteet.....	30

Liitteet

- Liite 1 Saatekirje asiakkaille
- Liite 2 Saatekirje ohjaajille
- Liite 3 Kysely eläinavusteisesta toiminnasta
- Liite 4 Teemahaastattelukysymykset ohjaajille

1. Johdanto

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata eläinavusteista Green Care -työtä tekevien ohjaajien sekä asiakkaiden käsityksiä ohjaajan tärkeimmistä taidoista ja niiden merkityksestä asiakkaiden voimaantumisen osalta. Teemme opinnäytetyömme laadullisena tutkimuksena, jonka avulla kokoamme yhteen ohjaajien ja asiakkaiden kokemuksia eläinavusteisesta Green Care -toiminnasta. Green Care on väljästi luonnehdittuna luonnon ja eläinten hyödyntämistä sosiaali-, terveys- ja kasvatuspalveluissa (Soini, Ilmarinen, Yli-Viikari & Kirveennummi 2011,320). Työssämme keskitymme hevos- ja koira-avusteisiin menetelmiin ja toimintaan.

Aiheena Green Care on ajankohtainen ja tuore ilmiö, käsite on esitelty Suomessa vuonna 2008 (Soini ym. 2011,320). Oma kiinnostuksemme Green Care -toiminnasta opinnäytetyön aiheena heräsi toisen meistä ollessa ammatillisessa harjoittelussa päihdekuntoutumisyksikössä, jossa yhtenä hoitomenetelmänä käytettiin Green Care -ideologiaa.

On ennustettu, että Green Care vakiintuu osaksi hoitojärjestelmää tulevaisuudessa (Salovuori 2012,28). Varsinkin väestön jatkuva ikääntyminen, kunta- ja palvelurakenteen uusiutuminen ja asiakaslähtöisyyden korostuminen asettavat toiminnalle selkeän tilauksen (Soini ym. 2011,329). Tulevaisuudessa joudutaankin etsimään uusia, kustannustehokkaita tapoja tarpeiltaan erilaisten ihmisten hoitoon, sekä kuntoutuksen ja hyvinvoinnin vahvistamiseen. Koska erilaisten asiakkaiden kuntoutuksen ohjaus vaatii hoitohenkilökunnalta laaja-alaista osaamista, olennaista on, miten näiden asiakkaiden voimaantumista voidaan edesauttaa. Aiemmin kuntoutuksen keskittyessä pääasiassa toimintarajoitteisuuden hoitoon, on painopiste siirtynyt yhä enemmän voimaantumista ja osallistumista korostavaan suuntaan. (Salovuori 2012,39)

Asiakkailta ja heidän ohjaajiltaan kootulla aineistolla siitä, miten he itse kokevat ohjaajan taitojen merkityksen, onkin tärkeä merkitys työmme kannalta. Työllemme toivomme tuovamme lisää tietoa käytännön hoitotyön tueksi ja työkaluja ohjaajille oman työnsä kehittämiseen sekä mahdollisen lisäkoulutustarpeen arviointiin. Ajatuksenamme on myös tarve todistaa asiakkaiden saavan todellista hyötyä Green Caren käytöstä eli perustella toiminnan tärkeyttä jatkossakin.

2. Green Care hyvinvoinnin edistäjänä

Soinin ym. (2011,320-321) määritelmän mukaan Green Care on luontoon ja maaseutuympäristöön liittyvää toimintaa, jota käytetään edistämään ihmisten hyvinvointia ja elämälaatua. Siinä hyödynnetään erilaisia eläin- ja luontoavusteisuuden menetelmiä, ammatillisen osaamisen mukaisesti. Näitä ovat esimerkiksi ratsastusterapia, puutarhaterapia ja – toiminta ja sosiaalipedagoginen hevostointiminta. Yleisimmät kohderyhmät ovat mielenterveyspotilaat, muistiongelmaiset vanhukset, päihdeasiakkaat sekä kehitysvammaiset. Toimintaa harjoittaa aina koulutettu henkilökunta yksilöllisen asiakas- ja kuntoutumissuunnitelman mukaan, ja se on tavoitteellista, vastuullista sekä ammatillista. Se on sovellettavissa hyvin monenlaisille asiakasryhmille; lapsista ikäihmisiin asti. (Salovuori 2014, 10.)

Green Care on kehittyvä ilmiö sekä Länsi-Euroopassa että maailmanlaajuisesti. Siitä on tulossa laajalti tunnettu ja kansainvälisesti hyväksytty terapiamuoto (Haubehofer, Elings, Hassink & Hine 2010,106). Soinin ym. (2011,329) mukaan hyvinvointia lisäävät vaikutukset syntyvät luonnon elvyttävyyden, osallisuuden ja kokemuksellisuuden avulla. Vaikka toiminta sijoittuu usein luonnonympäristöön tai maatilalle, luonnon elementtejä voidaan tuoda ja käyttää myös kaupunki- ja laitousympäristöissä Soini ym.(2011,330) tähdentävät.

Yhteys luontoon ei ole automaattisesti Green Care toimintaa. Green Care toiminnaksi luokitellaan suunniteltu luonnon elementtien käyttö, jonka tarkoitus on tuottaa ihmiselle terveydellisiä ja sosiaalisia etuja. Toiminnassa ei korostu myöskään pelkkää hoitoa vaan myös terveyden edistäminen ja sosiaalinen kuntoutuminen. (Haubehofer ym. 2010,106.) Pelkästään luontokokemukset ilman niihin liitettyä hoidollista tavoitetta eivät siis kuulu Green Care -käsitteen alle, vaikka ne tukevatkin terveyttä (Rappe & Malin 2010,2).

Eri maiden välillä on eroja Green Care -menetelmissä. Britanniassa on lähinnä keskitytty puutarhaterapiaan ja luontoliikuntaan. Suomessa, Norjassa, Saksassa ja Itävallassa painopiste on eläinavusteisissa hoitomuodoissa. Hollannissa ja Belgiassa taas viljely on menestyvä sektori hoidoissa. (Haubehofer ym. 2010,106.)

Green Care yhdistääkin perinteisen terveydenhuollon aloihin, jotka eivät perinteisesti ole olleet siihen liittyneitä, kuten esimerkiksi maatalous, puutarhanhoito, viljely, eläintenpito, maisema ja luonnonsuojelu. Erilaisten alojen yhteinen vuorovaikutus, tiedonkulku ja viestintä ovat ratkaisevan tärkeitä, kun edistetään kehitystä niiden välille. (Haubehofer ym. 2010,107.) Itse koemme tärkeänä juuri vuorovaikutuksen eri ammattialojen välillä.

2.1 Puutarhat terapeuttisena ympäristönä

Puutarhaterapiassa terapeuttinen puutarhakasvien hoito on pikemminkin toimintaterapiaa, jossa ammattilaisen johdolla autetaan potilasta oppimaan uusia tai saamaan takaisin menetettyjä taitoja. Myönteisiä tuloksia on havaittu muistin paranemisessa, aloittekyvyssä, yksityiskohtien huomioimisessa, vastuun paranemisessa, fyysisten kykyjen takaisin saamisessa (esimerkiksi koordinaatio, tasapaino ja voima) sekä ongelmanratkaisutaidoissa. (Haubehofer ym. 2010,109.) Olemme itse nähneet vaikeasti dementiaa sairastavan henkilön kitkevän rikkaruohoja hyvinkin näppärästi, vaikka kongitiiviset kyvyt ovatkin lähes kadonneet. Puutarhatoiminnasta on myönteisiä vaikutuksia erityisesti vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin taitoihin, koska se on usein ryhmätoimintaa. Se tuottaa parhaat vasteteet masennuspotilaiden hoidossa, toteavat Rappe & Malin (2010,3).

Parantaviksi puutarhoiksi kutsutaan viheralueita, jotka on suunniteltu edesauttamaan fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen terveyden hoitoprosessissa, ja jotka sijaitsevat hoitoa antavan yksikön tiloissa, esimerkiksi sairaalassa tai hoitokodissa. Näiden puutarhojen tarkoitus on vähentää fyysisiä oireita ja stressiä sekä lisätä yleistä hyvinvointia. Tarkoitusta varten tehdyt puutarhat ovat esteettisesti houkuttelevia paikkoja, joissa on kukkia, pensaita, puita, lampia tai muita vesialueita sekä paikkoja istua ja rentoutua. Ihmisiä rohkaistaan puutarhoissa oleiluun joko yksin tai ryhmässä. Niissä on mahdollisuus kokea elämyksiä joko passiivisesti tarkkailemalla, kuuntelemalla, istuen, tai sitten aktiivisesti kiertelemällä ja tutustumalla. (Haubehofer ym. 2010,108.)

2.2 Ulkoilu kuntoutumisen tukena

Viherympäristössä ulkoilu, kuten esimerkiksi kävely ja pyöräily silloin, kun sen tavoitteena on ahdistuksen poistaminen, kuntoutus ja hyvinvoinnin parantaminen, katsotaan Green Care-interventioksi (Rappe & Malin 2010,4). Maaseudulla liikkumisen vaikutuksia on tutkittu ja havaittu sen yleisesti parantavan itsetuntoa ja vähentävän merkittävästi vihantunteita, sekavuutta, masennusta ja jännitystä (Haubenhofer ym. 2010,108).

Tutkittaessa kolmenkymmenen pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleen vanhuksen kokemuksia ulkoilusta viherympäristössä, havaittiin myönteisten vaikutusten olevan masentuneilla vanhuksilla voimakkaampia kuin masentumattomilla, mikä viittaisi mahdollisuudesta käyttää ulkoilua lääkkeettömänä hoitomuotona masennukseen (Rappe & Kivelä 2005,298).

2.3 Parantavaa voimaa eko- ja seikkailuterapiasta

Ekoterapia on käytännön tukea esimerkiksi vammaisten tai mielenterveysongelmista kärsivien tarpeelle olla tekemisissä luonnonsuojelun kanssa. Nimenomainen tavoite on parantaa terveyttä ja sosiaalista osallisuutta ja toissijaisesti hyödyttää ympäristöä. Osallistujat saavat olla kosketuksissa luontoon ja eläimiin, henkisenä perustana on olla yhtä luonnon kanssa. He myös käyttävät aistejaan värien, äänien ja raittiin ilman kautta. Osallistujilla on tilaisuus fyysiseen aktiivisuuteen sekä saada aikaa rentoutumiseen ja ajattelemiseen. (Haubenhofer ym. 2010,108-109.)

Erä- ja seikkailuterapia ovat erityisen suosittuja Yhdysvalloissa. Hoito on kokemuksellista toimintaa erämaaympäristössä, ja sitä on käytetty mm. ongelmanuorten hoitoon, jolle se antaa mahdollisuuden saada elämä oikeille raiteille. Kirjallisuudessa on kuvattu kokemusten villissä luonnossa herättävän halun selviytyä ja auttavan ihmistä käsittelemään tunteitaan ja käyttäytymisen ongelmia. Myös yhteinen näkemys erämaassa selviytymisen riskeistä ja siitä, että tarvitaan yhteistyötä haastaa osallistujan itsensä sekä yksilönä että osana joukkuetta ja antaa yhteenkuuluvaisuuden tunteen. Tavoitteita ovat itsearviointi, itsensä tutkiminen ja uudelleenarviointi sekä itsensä hyväksyminen. (Haubenhofer ym. 2010,109.)

Nuorten kohdalla tämä voikin olla toimiva malli, koska monet nuoret ovat vieraantuneet luonnosta ja tätä kautta he saivat kosketuksen aivan uuteen maailmaan.

2.4 Green Caren kehitys

Salovuoren (2012,27) mukaan jo muinaisessa Egyptissä toimineet hovilääkärit saattoivat määrätä hermostollisista oireista kärsiville potilailleen puutarhakävelyjä. Keskiajalta alkaen on toimintaa luontoympäristöissä ja luontokokemuksia käytetty hoitona (Rappe & Malin 2010,2). Myöhemmin luostarit hyödynsivät luonnosta saatavia yrttipohjaisia lääkkeitä hoivatessaan sairaita. Maaseutu ympäristöjen rauhoittavaa vaikutusta alettiin uudelleen soveltaa 1800-luvun alussa, kun havaittiin maatalous- ja puutarhatöiden rauhoittava vaikutus psykiatrisiin potilaisiin. Toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvalloissa käytettiin puutarhaterapiaa veteraanien kuntoutukseen hyvin tuloksin. (Salovuori 2012,27) 1940-luvulla Englannissa alettiin perustaa maatiloille terapeuttisia yhteisöjä (therapeutic communities) (Rappe & Malin 2010,3).

Suomessa parantolat ja mielisairaalat sijoitettiin aluksi luonnonkauniille paikoille, koska ympäristön kauneus ja rauhoittavuus nähtiin merkittävänä voimavarana hoidossa. Kuntouttava työterapia tai työskentelyhoito mielisairaaloissa koostui maatalous- ja puutarhatöistä, mikä hyödytti myös laitosten omavaraisuutta. Hyvinvointivaltion rakennemuutos korvasi nämä työtehtävät laitoksissa. Myös lääkehoidon kehitys ja asenteiden muuttuminen kielteiseksi potilaiden tekemää ilmaista työtä kohtaan sai sairaalat luopumaan maanviljelystä ja puutarhanhoidosta 1950- ja 1960- luvulla. (Rappe & Malin 2010,2-3.)

Maatilojen käyttö erilaisen kuntoutustoiminnan tukena on ollut käytäntönä monissa Euroopan maissa jo kauan (Salovuori 2012,28). Green Care –käsitteen juuret vievät 1970-luvun Alankomaihin, joissa alettiin puhua care farm -tiloista (Soini ym. 2011,321). Salovuoren (2012,28) mukaan Hollannissa on kuntouttavien maatilojen määrä yli kymmenkertaistunut 2000-luvulla ja esimerkiksi Norjassa on lähes 9000 kuntoutustyössä mukana olevaa maatilaa.

Suomessa kuntouttava työtoiminta maatiloilla ja kauppuutarhoissa on liittynyt kiinteästi mm. vankiloiden kuntoutusohjelmiin (Rappe, Lindén, Koivunen 2003,

130). Ikääntyvien ja vammautuneiden ihmisten hoitopaikoissa on paljon sovellettu terapeuttista puutarhanhoitoa (Rappe ym. 2003, 48).

2000-luvulla terapeuttisen toiminnan arvostus on noussut uudestaan kaupungistumisen, arkielämän teknologisoitumisen, luonnosta ja maaseudusta vieraantumisen sekä sosiaalisten ongelmien lisääntymisen myötä. Kasvava kiinnostus erilaisia Green Care -interventioita kohtaan on lisääntynyt myös siksi, että esimerkiksi mielenterveysongelmien hoidossa potilaan voimavarojen huomioiminen korostuu lääkehoidon täydentäjänä. (Rappe & Malin 2010,3.)

3. Eläinavusteinen Green Care toiminta

Keskeinen osa Green Care -toimintaa on positiivisten tunteiden ja ilon sekä onnistumisen kokemusten tuottaminen. Eläimet eivät luokittele ihmistä diagnoosin tai sosiaalisen aseman perusteella, vaan kohtelevat tasaveroisesti. Ne ovat kumppaneina aitoja ja antavat mahdollisuuden harjoitella ja mallintaa sosiaalisia tilanteita, joita asiakkaiden on tarpeen työstää. (Salovuori 2014,53.) Eläinten positiivisesta vaikutuksesta ihmisiin on tiedetty pitkään. Amerikkalaisen lastenpsykiatrin, Boris Levinsonin, vastaanotolla tapahtunutta lapsen ja koiran kohtaamista on joskus pidetty alkuna systemaattiselle eläinavusteisen terapian kehittymiselle. (Fine Audrey 2006, Salovuoren 2012,28 mukaan.) Myös psykoanalyysin kehittäjänä tunnettu Sigmund Freud piti kiinanpystykorva Jofiaan mukana vastaanotollaan, koska uskoi sen rauhoittavan varsinkin lapsipotilaita (Coren 1997, Salovuoren 2012,28 mukaan).

Eläinten hyödyntäminen hoidon tukena jaetaan tavallisesti kahteen ryhmään: eläinavusteisiin aktiviteetteihin (Animal Assisted Activities, AAA) ja eläinavusteiseen terapiaan (Animal Assisted Therapy, AAT). Näistä eläinavusteiset aktiviteetit ovat lähinnä virkistys- ja harrastustoimintaa, usein vapaaehtoisvoimin, eivätkä sisällä yksilöllisiä tavoitteita, johon toiminnalla pyrittäisiin. Esimerkkinä hoitolaitoksissa vierailevat kaverikoirat. Eläinavusteinen terapia on taas terapiatyön am-

mattilaisen ohjaamaa, tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa. Toiminnan tarjoajalla on terapiatyön koulutuksen ohella eläinavusteisen toiminnan täydennyskoulutus. (Salovuori 2014,53.)

Eläinterapiaa voidaan toteuttaa erilaisissa ympäristöissä, joko erityisten ammattilaisten tai vapaaehtoistyöntekijöiden johdolla. Useimmiten ohjelma perustuu eläinten ja asiakkaiden vuorovaikutukseen. Eläinten ohjattu käyttö hoidossa perustuu taas räätälöitynä tietyn asiakasryhmän terapeuttisiin tarpeisiin. Sitä toteuttavat ammattilaiset, kuten fysioterapeutit, toimintaterapeutit, opettajat, sosiaalityöntekijät tai muut erityisosaamista vaativat asiantuntijat. Eniten on tutkittu seuraeläinten ja kotieläinten käyttöä hoidossa ja niiden vaikutuksia psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. (Haubenhofen ym. 2010,109-110.)

Eläinavusteinen toiminta maaseutu ympäristössä, lähinnä hevosharrastus, näkyy vahvimmin lastensuojelutyössä, jossa on havaittu hevosten tarjoama mahdollisuus uudenlaisten toiminta- ja käytöstepojen opetteluun. Monet perhekodeit sijaitsevatkin maaseudulla. Kysely, joka toteutettiin vuosina 2001- 2002, selvitti lastensuojelun toimipisteistä seitsemälläkymmenellä prosentilla olevan jonkinlaista hevostoimintaa. Talliympäristö sinänsä, ei pelkkä ratsastusharrastus, tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia vuorovaikutukseen ja toiminnallisuuteen. (Salovuori 2014, 20.) Törmälehto (2013,171) on tutkinut hevosen terapeuttista voimaa nuorten ryhmätoiminnassa ja havainnut hevostoiminnan rohkaisevan mm. tunteiden ilmaisuun. Nuoret saavat kokea mielihyvän ja vahvistumisen tunnetta toiminnan kautta. Se myös motivoi ja sitouttaa nuoria terapiaan.

3.1 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemista toimimalla yhdessä hevosen kanssa. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ollut käytössä ennaltaehkäisevänä ja korjaavana kuntoutusmenetelmänä syrjäytymisen ehkäisemisessä. Suomen ratsastajainliitto ja Kuopion yliopiston sosiaalitieteiden laitos käynnistivät sosiaalipedagogisen hevostoiminnan suunnittelun vuonna 1999 ja koulutukset alkoivat 2002. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa voi opiskella täydennyskoulutuksena yliopistossa sekä Suomen Hevosopistossa. (Salovuori 2014, 66.)

3.2 Ratsastusterapia

Ratsastusterapia on yksilöllisesti suunniteltua ja tavoitteellista, asiakkaan kokonaisvaltaista kuntoutusta tukevaa toimintaa. Siinä ihmisen keho, ajatukset ja tunteet ovat vuorovaikutuksessa kosketuksen ja liikkeen kanssa. Liikevuorovaikutuksella on keskeinen merkitys, koska hevosen liike vaikuttaa tunto-, tasapaino- ja liikeaistijärjestelmään. Terapia vahvistaa tietoisuutta omasta kehosta, joka on motorisen ja psyykkisen kuntoutumisen perusta. Hevosen kanssa työskentely vahvistaa itsetuntoa ja tukee kuntoutumisen tavoitteita. Tavoitteena on kehon, mielen sekä toimintakyvyn parempi hallinta. (Suomen Ratsastajainliitto 2015.)

Terapian olisi oltava säännöllistä ja pitkäjänteistä. Terapeutin ja lähettävän tahon olisi kyettävä arvioimaan terapiajakson pituus riittäväksi ja väliarvioinneilla seurattava terapiajakson jatkotarvetta. Terapian päättämismomenttiin on kiinnitettävä erityistä huomiota, kesken jäänyt terapia saattaa lisätä esim. hylkäämiskokemuksen tuomaa traumaa. (Palola 2013, 160.)

Ratsastusterapeutteja on koulutettu vuodesta 1988 lähtien. Kela saattaa korvata toimintaterapeutin tai fysioterapeutin antamaa ratsastusterapiaa kehitysvammaiselle. (Salovuori 2014, 20.)

3.3 Koira-avusteinen toiminta

Viime vuosina koira-avusteista toimintaa on alettu käyttää yhä enemmän apuna esimerkiksi kasvatus- ja kuntoutustyössä. Koiria työskentelee lukukoirina kirjastoissa. Kaverikoiravierailuja tehdään esimerkiksi vanhainkoteihin, kouluihin ja sairaaloihin. Koiria käytetään myös apulaisina eläinavusteisessa terapiassa. (Alasorvari & Hopiavuori 2014, 110.)

Kaverikoiratoiminta Suomessa alkoi vuonna 2001 Kennelliiton ja avustajakoira-kouluttaja Leena Rajalan yhteistyönä. Ensimmäisestä, Paimiossa järjestetystä kaverikoirakurssista toiminta laajeni eri puolille maata. Tällä hetkellä mukana toiminnassa on jo lähes 1000 koirakkoa (Suomen Kennelliitto 2015).

Ideana kaverikoiratoiminnassa on tuoda koiran terapeuttiset vaikutukset mahdollisemman monelle. Koiran kouluttaminen erityistehtäviin on vaativaa ja vie aikaa. Siksi katsottiin tarpeelliseksi kehittää toimintamalli, jossa tavallisilla perhekoirilla

omistajineen on mahdollisuus ilon tuottamiseen mm. laitoksessa asuville vanhuk-
sille, vammaisille ja lapsille. Kaverikoirat ovat tavallisia kotikoiria, niiden omistajat
vapaaehtoisia, eikä heillä ole terapeutin pätevyyttä, ja näin ollen toiminta ei ole
ammattimaista terapiaa. Kaverikoira nimike on Kennelliitolle rekisteröity tavara-
merkki ja nimikettä saavat käyttää vain Kennelliiton ryhmissä mukana olevat koi-
rakot. (Suomen Kennelliitto 2015.)

Periaatteessa kuka tahansa voi toteuttaa koira-avusteista toimintaa ottamalla koi-
ran mukaan työhön hoitoympäristöön. Tämän on toki oltava sovittua eikä koiran
mukana olo saa aiheuttaa vaaraa sen enempää koiralle kuin hoitoympäristön ih-
misillekään. Toisella tämän opinnäytetyön tekijöistä on ollut mahdollisuus ottaa
koira mukaan työpaikalle. Koira on ollut mukana esimerkiksi yövuorossa, ja asuk-
kaille syntyi jopa pientä kilpailua siitä, kuka sai hoitaa koiran ulkoilutukset illalla ja
aamulla.

4 Aiempia tutkimustuloksia ja niiden hyödyntäminen

Soinin ym. (2011,328) mukaan tutkimuksellista luonnon hyvinvointia edistävästä
vaikutuksista on saatu näyttöä monille asiakasryhmille. Sitä vastoin tutkimus
Green Caren yhteiskunnallisten vaikutusten tunnistamisesta ja niiden taloudelli-
sesta arvottamisesta on vasta alkuvaiheessa.

Tutkittaessa 12 viikon ajan puutarhatoiminnan vaikutusta kliinisesti masentunei-
siin potilaisiin havaittiin masennuksen lievittyneen ja tarkkaavaisuuden tehostu-
neen nopeasti terapian alussa (Gonzalez ym. 2009, Rappe & Malin 2010,3 mu-
kaan). Psykiatriset ja addiktioista kärsivät potilaat arvostivat hoivamaatilalla työ-
kentelyssä erityisesti tunnetta ryhmään kuulumisesta sekä avointa ilmapiiriä.
Osallistuminen hyödylliseen toimintaan kehitti potilaiden itsetuntoa, itsekunnioi-
tusta ja vastuuntuntoa. (Elings & Hassink 2008,313-314.)

Salovuori (2014, 73) viittaa japanilaiseen tutkimukseen, jossa on todettu useam-
man tunnin metsässä liikkumisen kohottavan veren vasta-aineita, joiden avulla
vastustuskyky paranee viikoiksi.

Tutkimuksissa, joissa on selvitetty ihmisen ja eläimen välisiä suhteita, on havaittu yhteisiä piirteitä. Myönteisiä vaikutuksia on todettu neljällä eri osa-alueella: autistisilla, somaattisissa ja psyykkisissä sairauksissa sekä käyttäytymisen häiriöissä. Näistä tutkimuksista johdetun meta-analyysin perusteella esitettiin johtopäätöksenä, että eläinavusteisen terapian hyödyllisyys antaa aihetta jatkaa terapiaa ja sen tutkimista. (Nimer & Lundahl, 2007,10.) Käytännön antama elämäkokemus ja tutkittu tieto tukevat ja vahvistavat toisiaan samansuuntaisuudellaan (Ikäheimo 2013 , 136).

On löydettävä uusia lähestymistapoja tai muutettava nykyisiä menetelmiä vakuuttaakseen tutkijat luotettavilla, tilastollisesti merkittäville laadullisilla ja määrällisillä tutkimuksilla Green Care -menetelmien myönteisistä vaikutuksista. Näin voidaan vakuuttaa terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaiset ja päättäjät Green Care hoidon luotettavuudesta. Tiedonkulku ja vuorovaikutus eri sidosryhmien välillä onkin yksi tärkeimmistä tekijöistä helpottaa Green Care -toiminnan onnistumista yhtenä osana terveydenhoitoa. (Haubenhofen ym. 2010,110.)

Kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti olisi hyödyllistä ottaa käyttöön jo olemassa oleva potentiaali, kuten tyhjiillään olevat tilat, alalla jo toimivat yritykset, tukipalvelut ja hiljainen tieto luonnon hyvinvointivaikutuksista sekä osaaminen niiden hyödyntämiseen (Soini ym. 2011,322).

5 Voimaantuminen

Tuomo Salovuori (2012, 39-40) määrittelee pro gradussaan voimaantumisen tilaksi, jossa yksilön omat voimavarat ja sopusointu ympäristönsä kanssa mahdollistavat kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Voimaantumisen myötä itsetunnon koostaminen saa yksilön suhtautumaan tulevaisuuteen paremmin ja saavuttamaan tasapainon ympäristönsä kanssa.

Voimaantumisella tarkoitetaan siis asiakkaan omaa aktiivista toimintaa elämäntilanteensa tukemiseksi. Asiakas muodostaa itse niitä haasteita ja tavoitteita, joita kohti pyrkii. Omien voimavarojen löytäminen mahdollistaa elämässä eteenpäin

pääsemisen ja elämänhallinnan saavuttamisen. Tämän myötä elämänlaatu paranee. Voimaantumista tuetaan kunkin asiakkaan edellytysten ja elämäntilanteen huomioon ottaen. (Orava 2010,50) Koostimme lähteiden perusteella kuvan 1, jossa on kuvattu voimaantumisen prosessi kaaviona.

Kuva 1. Voimaantumisen prosessi

Kannustavalla palautteella, valinnanvapaudella, arvostuksella, riittävällä tuella, turvallisella ja innostavalla ympäristön ilmapiirillä on voimaantumista edesauttava vaikutus (Salovuori 2012,39).

Toimintatavat, jotka antavat ihmiselle tilaa, ovat voimaantumista edistäviä ja tarjoavat mahdollisuuden käyttää voimavarojaan rakentavasti. Itse voimaantumista ei voida taata, mutta sitä voi pyrkiä edesauttamaan hyväksi koetuilla käytännöillä. (Lassander, Solin, Tamminen & Stengård 2013,685.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää eläinavusteisessa toiminnassa mukana olleiden asiakkaiden ja ohjaajien käsityksiä ja kokemuksia siitä, millainen on hyvä ohjaaja, mitä ominaisuuksia häneltä vaaditaan, ja miten eläinavusteinen toiminta on vaikuttanut ohjattavaan asiakkaaseen. Yritimme myös selvittää miten toimintaa voitaisiin kehittää, jotta se olisi asiakaslähtöistä. Tavoitteenamme oli selvittää, miten saamamme tutkimustulokset olisivat hyödynnettävissä käytännön hoitotyössä.

Osa asiakkaista haastattelimme henkilökohtaisesti ja osalle oli laadittu kysely (Liite 3), jossa avoimilla kysymyksillä pyrimme löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiin. Ohjaajille oli laadittu teemahaastattelua (Liite 4) varten kysymyksiä samassa tarkoituksessa.

Tutkimuskysymykset olivat:

1. Mitä ominaisuuksia/taitoja eläinavusteista työtä tekeviltä ohjaajilta vaaditaan?
2. Miten eläinavusteinen toiminta on vaikuttanut asiakkaan voimaantumiseen?
3. Miten eläinavusteista toimintaa voitaisiin kehittää asiakaslähtöisesti?

7 Opinnäytetyön toteuttaminen

Opinnäytetyö toteutettiin tuetun asumisen ja hoivapalvelun yksikössä sekä erityislastensuojeluyksikössä. Yksityinen, tuettua asumista ja hoivapalvelua tuottava yksikkö, tarjoaa kodinomaista asumista kehitysvammaisille ja mielenterveyskuntoutujille. Asukkaiden kontakteja pyritään säilyttämään ja rakentamaan kodin ulkopuolella ohjaamalla ja tukemalla heitä osallistumaan erilaisiin harrastuksiin sekä etsimällä uusia kiinnostuksen kohteita. Asukkaille järjestetyt tallipäivät ovat olleet suuressa suosiossa. Tallipäivät tarjoavat mahdollisuuden yhdessäoloon ja eläinten kanssa puuhasteluun.

Luonnonkauniilla paikalla sijaitsevassa kartanomiljöössä toimiva erityislastensuojelulaitos tarjoaa turvallisen kasvuympäristön haasteellisille ja moniongelmaisille nuorille. Nuorten arki perustuu säännölliseen päivä- ja viikko-ohjelmaan, joka osaltaan lisää nuoren turvallisuuden tunnetta. Päivittäisten arkiaskareiden toimitamisen lisäksi panostetaan harrastusmahdollisuuksiin. Käytössä onkin oma liikuntakenttä, kuntosali ja hevostalli. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tukee osaltaan kasvatuksellista toimintaa.

7.1 Kohderyhmä

Kohderyhmänä olivat eläinavusteisessa toiminnassa mukana olleet mielenterveyskuntoutujat, kehitysvammaiset henkilöt (yhteensä kuusi) ja huostaan otetut

nuoret (yhteensä kahdeksan) sekä heidän eläinavusteista työtä tekevät ohjaajansa (yhteensä kaksi). Kohderyhmäksi muodostui siis yhteensä 16 henkilöä.

Tallipäiviin osallistuneet olivat olleet toiminnassa mukana yhdestä useampaan kertaan. Yksi haastateltavista oli käynyt ratsastusterapiassa noin neljän vuoden ajan. Sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneet nuoret olivat olleet mukana toiminnassa kolmesta kuukaudesta neljään vuoteen.

Opinnäytetyössämme käytimme laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on osallistujien näkökulman ymmärtäminen. Tutkimus kohdentuukin ensisijaisesti tutkittavan ilmiön laatuun, eikä niinkään sen määrään. Osallistujiksi valitaan henkilöt, joilla on kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Pyrkimyksenä onkin saavuttaa mahdollisimman rikas, monipuolinen ja syvä kuvaus ilmiöstä (Kylmä & Juvakka 2012, 31).

7.2 Aineistonkeruumenetelmä

Aineisto kerättiin sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneilta nuorilta avoimin kysymyksiin laaditulla lomakkeella (Liite 3). Lomakkeet toimitettiin hoivonohjaajalle sähköpostitse ja tätä kautta nuorten vastattaviksi. Lomakkeet palautettiin postitse. Teemahaastattelu (Liite 4) heidän ohjaajalleen toteutettiin paikan päällä.

Tuetun asumisen ja hoivapalvelun yksikössä käytettiin haastattelua mielenterveyskuntoutujille ja kehitysvammaisille avoimen kyselylomakkeen (Liite 3) kysymysten pohjalta. Haastatteluun osallistui tallipäiviin osallistuneita asiakkaita ja ohjaajaa, joka oli työpaikan vaihdoksen mukana vienyt Green Care -ideologiaa myös tähän työyksikköön.

Kaikilta tutkimukseen osallistuneilta saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin käyttämillämme aineistonkeruumenetelmillä. Jonkin verran jouduimme muokkaamaan kysymyksiä kehitysvammaisia henkilöitä haastatelllessamme, mutta heiltäkin saimme työmme kannalta arvokasta tietoa. Myös sanattomaan viestintään heidän kohdallaan oli syytä kiinnittää huomiota (Kylmä & Juvakka 2012, 91.).

7.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Haastattelumateriaali tallennettiin ääninauhalle, ja myöhemmin tutkimusaineisto puhtaaksikirjoitettiin tekstimuotoon eli litteroitiin. Litteroinnissa pyrittiin säilyttämään alkuperäiset ilmaukset huolellisesti, jotta haastateltavien vastauksista saatiin mahdollisimman autenttinen kuvaus käsiteltävästä asiasta.

Aineiston analysointi suoritettiin deduktiivisella eli teorialähtöisellä analyysillä. Pidimme luokitteluperusteena tutkimuskysymyksiä. Kerätystä tutkimusaineistosta haettiin vastauksia kaikkiin kolmeen tutkimuskysymykseen. Vastaukset merkittiin ennalta sovituilla värikoodeilla niin, että kukin kysymys sai oman värinsä. Näin toimimalla tuloksia oli helppo verrata keskenään. Erikseen saadut tulokset koottiin vielä yhteiseen taulukkoon.

Yhteen kerätyistä tuloksista merkittiin vielä erikseen + merkillä niitä vastauksia, jotka esiintyivät useimmin. Näin saatiin koostettua tärkeimpinä seikkoina pidettyjä asioita. Koska vastauksia oli runsaasti, tämän kaltainen seulonta oli tarpeen etsittäessä vastauksista tutkimuksen kannalta haettavat asiat. Aineiston tiivistäminen ja abstrahointi oli oleellista tutkittavan kohteen kuvaamisessa (Kylmä & Juvakka 2012, 113.).

7.4 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys (Kylmä & Juvakka 2012, 128). Uskottavuutta lisäsimme mm. siten, että pidättäydyimme tekemästä liikaa omia tulkintoja kehitysvammaisten henkilöiden haastattelujen pohjalta. Koska toinen meistä on tehnyt työtä kehitysvammaisten parissa, tämä vaikutti sanattomista viesteistä tehtyihin tulkintoihin. Varmistimme tulkintojen paikkansapitävyyden omaohjaajalta, joka oli haastattelutilanteessa haastateltavan tukena. Aineiston abstrahoinnin suoritimme ensin kumpikin erikseen ja vertasimme saamiamme tuloksia keskenään. Tulosten samankaltaisuus antoi vaikutelman vahvistettavuudesta. Raportissa annoimme riittävän kuvauksen tutkimukseen osallistuneista ja haastatteluympäristöstä.

8 Tutkimustulokset

Tutkimustulokset esitetään tutkimuskysymys kerrallaan. Ensin tuodaan esille ohjattavien käsitykset ja sen jälkeen ohjaajan käsitykset. Näin saadaan selkeämmin esille ne eroavaisuudet ja yhtäläisyydet, jotka ovat ohjattavien ja ohjaajien mielestä tärkeitä.

Tutkimustuloksissa esitetään ne esiin nousseet vastaukset ja maininnat, jotka saivat eniten merkintöjä. Kiinnostavuuden vuoksi tuloksiin on lisätty myös joitakin yksittäisiä, yhden kerran esiintyneitä mainintoja. Kuvataksemme paremmin vastanneiden kokemuksia, olemme käyttäneet tulososiossa myös suoria lainauksia (*kursivoitu teksti*) haastatteluista ja kyselylomakkeista.

8.1 Ohjaajan taidot ja ominaisuudet

Ohjattavilta kerätystä aineistosta kävi ilmi, että ohjaajalta vaaditaan ennen kaikkea luotettavuutta ja tarkkaavaisuutta. Ohjattavat toivat esille näiden tärkeyden varsinkin tilanteissa, jossa esimerkiksi tallitoimintaan osallistutaan ensimmäistä kertaa. Monikaan ohjattavista ei ollut ollut aiemmin hevosten kanssa tekemisissä, ja koko talliympäristö oli aivan uusi kokemus.

Osalla ohjattavista oli liikuntarajoitteita mm. tasapainovaikeuksia mikä osaltaan vaikutti siihen, että ohjaajan luotettavuus koettiin turvallisena. Jo talliympäristön maasto on usein sellainen, että häiriintynyt tasapaino vaikeuttaa liikkumista.

Ja sen ohjattavan erityistarpeet täytyy ottaa huomioon ja sitten tarkkaavainen olla et sillä ohjatulla on niinku kaikki hyvin

Ympäristön turvallisuus silloin, kun ollaan hevosen selässä, on ohjaajan vastuulla. Ohjattavan on kyettävä luottamaan siihen, että ympäristön häiriötekijät eivät aiheuta vaaratilanteita. Yksi haastateltavista kertoi tilanteesta, jossa ohjaajan taito käsitellä säikähtänyttä hevosta jätti haastateltavaa pelästyttäneestä tilanteesta huolimatta loppujen lopuksi hyvinkin positiivisen kokemuksen.

Eläinhän on luontokappale, joka ei voi vaistoilleen ja käyttäytymiselle mitään. Se menee ku luontaista, että hevonen säikähtää jos helikopteri lentää pään yläpuolella niin semmoset tilanteet täytyy saada sitten niinku hallintaan.

Ohjaajan taito luoda rauhallinen ja turvallinen ilmapiiri herätti vastaajissa enemmän luottamusta kuin esimerkiksi ammatillinen koulutus eläinavusteiseen toimintaan. Sitä vastoin ammattitaito koettiin muuten tärkeäksi. Huumorintajua arvostettiin, ja ohjaajan toivottiin olevan reipas ja iloinen persoonaltaan.

Ilosia ne tais olla. No vähäsen semmosia niinku höppänoitä.

Ohjaajat sen sijaan pitivät tärkeimpänä ominaisuutena ohjattavan ja eläimen lukutaitoa. Muuttuviin tilanteisiin täytyy kyetä reagoimaan viipymättä ohjattavan ja eläimen turvallisuuden takaamiseksi. Jos ollaan tekemisissä esimerkiksi hevosten kanssa, ohjaajalta edellytetään ehdottomasti eläimen hallintaa ja vankkaa kokemusta hevosten kanssa työskentelystä.

Yhtenä seikkana tuotiin esille ajan tasalla olevat ensiaputaidot. Eläinten kanssa toimiessa on aina otettava huomioon tapaturman mahdollisuus. Ohjaajan on kyettävä antamaan välitön ensiapu paikan päällä, koska esimerkiksi tallitoiminta tapahtuu maaseudulla, jonne ensihoito on saatavissa pienellä viiveellä.

8.2 Vaikutus ohjattavaan

Ohjattavat kokivat eläinavusteisen toiminnan lähes yksinomaan positiivisena ja nautittavana kokemuksena. Toiminta tuotti hyvää oloa ja mieltä. Yksi haastateltavista kuvasi fyysisten terapiavaikutusten olleen huomattavat kehonhallinnan osalta. Vaikeammista asioista oli helpompi puhua eläimen läsnäollessa. Psykkisistä vaikutuksista nousi esille itsetunnon kohoaminen, rauhoittuminen itse hetkeen, masennuksen helpottuminen ja jopa itsetuhoisuuden lieventyminen.

Ensinnäki hevosen lämpö niin se rentouttaa lihaksia. Sit sie saat siin samalla niinku myöskin psyykkistä puolta hoidettua...siis mie nautin jo siitä kun mie saan olla siin hevosen selässä.

Haastattelussa kävi ilmi, että suuren eläimen läheisyys saattoi aluksi olla pelottava kokemus. Vaikka kaikki eivät hevosen selkään uskaltaneetkaan, he saivat hevosta taluttamalla kosketuksen suureen eläimeen. Tämä hävensi pelkoa ja antoi itseluottamusta sekä onnistumisen tunnetta.

Muistojen herääminen oli yksi vaikutuksista, joita ikääntyneemmät haastateltavat toivat esiin. Eräs haastateltavista oli nuoruudessaan ollut paljonkin tekemisissä hevosten kanssa. Kun eläimet ja luonto on ollut toimintakykyiselle ihmiselle tärkeitä, on lohdullinen asia saada sitten näitä hetkiä myöhemminkin.

Ohjaajien esille tuomia vaikutuksia oli lukuisia. Tärkeimpänä kuitenkin pidettiin toimintakyvyn parantumista monella eri osa-alueella. Keskittymiskyky ja tunteiden ilmaiseminen saattavat helpottaa eläimen myötävaikutuksella. Nuorelle, jolla oli vaikeuksia pukea tunteitaan ja ajatuksiaan sanoiksi, eläimen kanssa toimiminen antoi mahdollisuuden tunteiden ilmaisuun eläimen kautta. Eläin myös rauhoitti pelkällä läsnäolollaan niitä nuoria, joilla oli keskittymisvaikeuksia.

Sen niinku huomaa siinä et kun koira oli siinä läsnä, se nuori anteli vaik naimii siin, pohi ja pääs silittelemään, niin paljon rauhallisempi nuori tääl oli. Se niinku auttoi keskittymään siihen tekemiseen.

Mä muistan tämmöisiä tilanteita, että ihminen ei ilmaise tunteita ollenkaan, eikä niitä näy naamastakaan, sitten eläimen kanssa tai eläintä silittäessään rupee hymyilemään.

Fyysinen suorituskyky ja tasapaino kehittyvät ratsastustoiminnassa. Toiminnan säännöllisyys edesauttaa tätä. Masennusoireista kärsivillä oli havaittu piristymistä. Toimintapäivän jälkeen oli nukkuminen ja unensaanti huomattavasti parantunut, ja mielen rauhoituessa myös syöminenkin oli mielekästä. Sosiaaliset vuorovaikutustaidot kehittyivät elvyttävässä ryhmätoiminnassa, ja yhteinen tekeminen sai ohjattavat osallistumaan toisenkin kokemaan iloon.

Se välitön ilohan on siellä...se näkyy katseissa, ilmeissä ja kommentteissa...se jää sellaisena ihanana muistona ja semmoisena hetkenä, et oli hyvä olla

Ohjaajat kokivat myös, että eläimen läheisyys saattoi vaikuttaa aggressiivisen ohjattavan kohdalla jopa rauhoittavan lääkkeen tavoin. Aggressiivisuus lieveni, ja henkilö kykeni ottamaan sanallista ohjausta vastaan.

8.3 Toiminnan kehittäminen

Lähes kaikki ohjattavat toivoivat eläinavusteista toimintaa useammin ja säännöllisemmin. Toimintaympäristön kehittämistä turvalliseksi toivoi yksi haastateltava.

Miun mielestä se ympäristö kannattais olla vielä sellainen, et sielt olis karsittu kaikki semmonen häiriötekijä pois...siis metsätyökoneiden ja näitten äänet pitäis miun mielestä niinku kokonaan karsia pois.

Ohjaajien toivomus olisi, että hoitoyksiköissä kuunneltaisiin asukkaiden toiveita ja mietittäisiin enemmän juuri toiminnallisia kuntoutumiskeinoja. Eläinavusteista toimintaa ohjaajien mukaan voitaisiin kehittää myös ottamalla eläimet mukaan jokapäiväiseen elämään.

sitä pitäis kehittää tietenkin toimintamuotona niin, ettei jäädä sinne sisälle, vaan lähdetään ulos. Että sehän on hukkaliikuntaa, jos ei oteta koiraa mukaan. Et sitä vois tehdä paljon helpommaks tätä työtä, ettei olis aina joku päivä tai ryhmä, vaan sitä voi ottaa osaks ihan koko elämää.

Yleisiin asenteisiin ohjaajat toivoivat myös muutosta. Ohjaajien kokemuksen mukaan Green Care –toimintaa ei aina mielletä oikeaksi hoitomuodoksi, ja ohjaajien viesti oli, että hoitoympäristöissä rohkeasti otettaisiin eläinten läsnäolon positiiviset vaikutukset huomioon ja tätä kautta myös käyttöön.

Toimintaa haluttiin myös kehittää tavoitteellisempaan suuntaan. Varsinkin vaikuttavuuden seuranta ja dokumentointia pidettiin tärkeänä kehittämiskohteena. Koettiin, että tuloksilla voitaisiin vakuuttaa johtoporraskin kyseessä olevan oikea hoitomuoto, ei vain harrastetoiminta.

8.4 Tulosten hyödynnettävyys

Saamamme tulokset ovat hyödynnettävissä arjen hoitotyössä. Toivomme, että tuloksemme antavat perusteltua tietoa eläinten hyödyistä hoitotyössä, ja tarkoitus

onkin haastaa hoitotyöntekijöitä uudistamaan käsityksiään hoitotyöstä ja sen käytännöistä. Toivomme myös hoitotyöntekijöiden rohkaistuvan entistä enemmän tuomaan eläinten avulla elämyksiä asiakkaille. Mm. Kennelliiton sivuilta löytyvät yhteystiedot kaverikoiravierailuja tekevistä tahoista. Asiakkaiden toimintakyvyn salliessa vierailuja voidaan toteuttaa sovitusti esimerkiksi hevostalleille vaikkapa pienryhmissä.

Toimme esiin tutkimusnäyttöä ratsastusterapian hyödyllisyydestä. Hoitajan oma kiinnostus esimerkiksi ratsastusharrastukseen, voi poikia halun lähteä kouluttamaan vaikkapa ratsastusterapeutiksi.

Hoitoyksiköt, jotka ovat kiinnostuneita ottamaan eläinavusteisen toiminnan osaksi omaa yritysstrategiaansa, voivat hyödyntää tuloksiamme esimerkiksi rekrytoidessaan työntekijöitä. Eläinavusteista toimintaa tekevän ohjaajan toivottuja ominaisuuksia voidaan kartoittaa työhönottohaastattelussa.

9 Pohdinta

Huomasimme opinnäytetyötä tehdessämme, että muualla Euroopassa hyödynnetään luonnon ja eläinten mahdollisuuksia hoitotyössä huomattavasti enemmän kuin Suomessa. Salovuori (2014, 16) tuo esiin esimerkkinä Norjan, jossa valtio investoi vuosina 2010-2012 18 miljoonaa Norjan kruunua (noin 1 950 000 €) Green Care toiminnan kehittämiseen. Suomessa toiminnan kehittämistä on tehty mm. Hämeen ELY-keskuksen rahoittamana (LUKE 2015).

Green Care käsitteenä tuntui olevan melko tuntematon useimmille. Kun kerroimme opinnäytetyömme aiheen sitä kysyneille, miltei poikkeuksetta ensimmäinen kysymys oli: mikä ihmeen Green Care? Toivomme, että työmme vastaa tähän kysymykseen ja osaltaan tuo aiheen tunnettavuuden yleisempään tietoisuuteen.

Jouduimme työn edetessä usein tarkastelemaan omia asenteitamme ja arvojamme. Olemme molemmat työskennelleet aiemmin hoitoalalla, mm. vanhusten vuodeosastolla. Surullista on, että kiire ja hoitolaitosten käytännöt eivät tue esi-

merkiksi vanhusten ulkoilua. Emme olleet asiaan kiinnittäneet läheskään tarpeeksi huomiota ennen Green Care -ideologiaan ja sen vaikuttavuuteen perehtymistä. Opinnäytetyötä tehdessämme ja tutkimuksia tarkastellessamme oma arvomaailmamme on tältä osin muuttunut. Uskallamme nyt kyseenalaistaa vanhaa, perinteistä hoitomallia ja voimme perustella oppimaamme uutta työskentelytapaa. Sairaanhoidajina olemme myös vastuussa hoitotyön kehittämisestä ja uusien innovatiivisten ratkaisumallien luomisesta.

9.1 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön idea lähti loppukesällä 2014 työharjoittelupaikasta, jossa luontoretket ja tallipäivät olivat osa päihdeasiakkaiden kuntoutusta. Luontoympäristössä toimiminen sai asiakkaat keskustelemaan aivan eri tavalla kuin sisätiloissa työpöydän ääressä. Moni tunsi suurta ylpeyttä onnistuessaan toteuttamaan tärkeää yhteisöllistä toimintaa retkillä tai ollessaan hyödyksi esimerkiksi puutarhahoidossa. Tämä vahvisti päihdeasiakkaan itsetuntoa, joka oli usein hyvin heikko. Ryhmätoiminta luonnossa vaikutti myönteisesti myös heidän vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin taitoihinsa.

Koska luonnossa liikkuminen eläinten kanssa on ollut oma keinomme lievittää mm. opiskelupaineiden tuomaa stressiä, tuntui luontevalta lähteä mukaan Green Care -ajattelun maailmaan. Meille oli siis selvää, että haluamme tehdä työmme jostain Green Care -ideologiaan pohjautuvasta menetelmästä. Aihepiirin laajuus vaati kuitenkin tutkimuskohteen tarkentamista. Luimme lukuisia artikkeleja ja tutkimuksia aiheesta ja sitä kautta löysimme tutkimusaiheemme. Mietimme lähestymistapaamme pitkään, kunnes löysimme eräästä pro gradu tutkielmasta jatkotutkimusaihe-ehdotuksen, joka tuntui osuvalta ja kiinnostavalta tutkimuskohteelta.

Aluksi työ oli tarkoitus tehdä työelämälähtöisesti paikassa, josta ideakin sai alkunsa. Vielä opinnäytetyösuunnitelmaa esittäessämme yksikön asiakkaat olivat pääasiallinen tutkimuskohteemme. Haastattelut oli tarkoitus toteuttaa alkukevällä 2015, mutta saimme yksiköstä tiedon, että organisaatiomuutosten vuoksi kyseinen yksikkö ei kokenut aihetta tarpeelliseksi ja ajankohtaiseksi heille. Tä-

män vuoksi jouduimme etsimään tutkimuksen kohderyhmiä uudelleen. Teimme-kin nopean tilannearvion ja otimme yhteyttä paikkoihin, joissa tiesimme eläinavusteista toimintaa harjoitettavan. Tutkimuskohteet muuttuivatkin päihde-kuntoutujista kehitysvammaisiin, mielenterveyskuntoutujiin ja huostaan otettuihin nuoriin.

Haastattelut saimme suoritettua suhteellisen nopeasti ja aikataulun mukaisesti maaliskuussa 2015, mutta avoimin kysymyksiin laadittujen lomakkeiden palautus viivästyi siinä määrin, ettemme kyenneet analysoimaan aineistoa suunnitel-mamme mukaisessa aikataulussa.

Kun kaikki aineisto oli kerätty, litterointi suoritettu ja tulokset koottu yhteen, alkoi varsinainen raportointivaihe. Koska alkuperäinen aikataulumme ei toteutunut, tör-mäsimme vaikeuteen löytää yhteistä aikaa kesällä, koska molemmat työskente-limme koko kesän tahoillamme tehden kolmivuorotyötä. Käytimme siksi internetin pilvipalvelua hyväksemme tallentaen työmme jaettavaan kansioon, joka oli mo-lempien muokattavissa. Kokosimme kansioon myös muuta materiaalia, mm. ar-tikkeleja ja pro gradu -töitä.

Vasta syksyllä 2015 saimme mahdollisuuden työskennellä yhdessä opinnäyte-työn parissa. Voisi leikkisästi todeta, että todellisessa Green Care -hengessä, sillä suurin osa työstä on tehty metsän keskellä sijaitsevalla kesämökillä. Siellä myös teimme viimeistelytyötä seminaaria varten, olimme varanneet tätä varten kokonaisen viikon lokakuussa 2015.

9.2 Eettiset näkökohdat

Tutkimus tulee tehdä rehellisesti ja puolueettomasti ettei vastaajille aiheudu tut-kimuksesta haittaa. Haastattelutilanteista koetimme luoda niin luontevat kuin mahdollista. Tietoja kerätessä tulee tutkittaville selvittää tutkimuksen tarkoitus ja käyttötapa (Heikkilä 2008,29). Kerroimme haastateltaville miksi tietoja ke-räämme ja mihin niitä käytetään. Tutkittaville lähetettiin etukäteen saatteet (Liite1 & Liite 2), jossa edellä mainitut asiat oli esitetty.

Aineistoamme kerätessä ja sitä analysoitaessa huomioimme jokaisen osallis-tujan tunnistamattomuuden, luottamuksen säilyttämisen ja yksityisyyden suojan

kunnioittamisen. Haastattelutilanteissa käytimme haastateltavista etunimiä, jotka litteroinnissa korvattiin numeroilla. Avoimiin kysymyksiin vastattiin nimettöminä, emmekä missään vaiheessa tavanneet vastaajia. Aineiston säilytimme niin, ettei sitä päässyt kukaan ulkopuolinen tarkastelemaan.

Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista ja sen toteuttamisessa noudatettiin yleisiä tutkimuseettisiä periaatteita, kuten tutkimusluvan pyytäminen suullisesti ja lähdeviitteiden asianmukainen käyttö (Helsingin yliopisto 2015). Tutkimuksen kaikki vaiheet raportoitiin avoimesti, rehellisesti ja tarkasti. (Leino-Kilpi 2003, Kylmä & Juvakka 2012, 154 mukaan). Tutkimuksen luotettavuus arvioitiin. Kun tutkimus oli valmis, kerätty aineisto hävitettiin.

Tutkimustyöhömme pyrimme käyttämään luotettavista lähteistä saatua tietoa. Osa käyttämistämme artikkeleista löytyi Nelli-portaalin kautta. Teokset, joita käytimme, olivat alan asiantuntijoiden tekemiä. Käytimme työhömme myös pro gradu -tutkielmia.

Yhtenä luotettavuuskriteerinä käyttämillemme lähteille pidimme sitä, että pyrimme hyödyntämään uusinta saatavilla olevaa tutkimustietoa. Vanhin lähteistämme oli vuodelta 2003.

Valitettavasti jouduimme käyttämään myös toisen käden tietoa. Tämä johtui puhtaasti siitä, että käyttökelpoisina pitämämme suomenkieliset artikkelit pohjautuivat useimmiten englanninkielisiin tutkimuksiin. Käänsimme kaksi tieteellistä artikkelia englannista suomeksi ja sen katsoimme riittävän opinnäytetyöhömme.

9.3 Johtopäätökset

Tutkimuksemme perusteella tulimme siihen tulokseen, että ohjaajan taidoilla on keskeinen merkitys siinä, kokeeko ohjattava toiminnan voimaannuttavana ja positiivisena kokemuksena. Tässä ohjaajan oma innostus on avainasemassa, jotta positiivinen energia välittyy ohjattavaankin.

Eläinten kanssa työskentely edellyttää eläimen perinpohjaista tuntemista, jotta saadaan luotua asiakkaalle turvallinen ja luottamusta herättävä tilanne. Varsinkin hevonen on jo kokonsa puolesta monelle, jos ei suoranaista pelkoa, niin ainakin kunnioitusta herättävä luontokappale. Ohjaajan onkin kyettävä hallitsemaan eläin

tilanteessa kuin tilanteessa. Ohjaajan on myös varmistettava eläimen turvallisuus ja asianmukainen kohtelu.

Ohjattavat antoivat haastatteluissa lähes yksinomaan positiivista palautetta. Voimaantumista koettiin eri osa-alueilla, kuten esimerkiksi itsetunnon vahvistumisessa ja mielialan kohoamisessa. Voimaantumista koettiin sekä itse toimintaan osallistumisesta, mutta useat haastateltavista toivat esille myös ohjaajan myötävaikuttavan roolin.

Asiakaslähtöinen toiminnan kehittäminen näyttäisi vaativan sitä, että Green Care -toiminta hyväksyttäisiin yhdeksi hoitomuodoksi muun hoitotyön ohella. Varsinkin julkinen sektori lienee tässä kehittämistarpeen kohde, ja johtoportaan vakuuttaminen toiminnan hyödyistä ja kustannustehokkuudesta olisi ensimmäinen askel. Yksityisellä puolella toiminnan lanseeraus osaksi hoitokokonaisuutta riippuu enemmänkin hoitohenkilökunnan pätevyydestä ja omasta innokkuudesta toteuttaa Green Care -toimintaa.

Ohjaajalta edellytetäänkin asialle omistautumista niin, että hän kykenee sekä toteuttamaan Green Care -toimintaa että myös markkinoimaan toimintansa kannattavuutta.

9.4 Jatkotutkimusaiheet

Green Care -toiminnan positiivisista hyvinvointivaikutuksista haastateltavamme olivat yhtä mieltä. Haastatteluissa kävi kuitenkin ilmi, että ohjaajat olivat joutuneet, hyvistä perusteluista huolimatta, suorastaan tyrkyttämään Green Care -toiminnan liittämistä osaksi muita, perinteisempinä koettuja hoitomuotoja. Ohjaajien viesti olikin, että työpaikoilla pitäisi rohkeasti aloittaa ja tehdä luonto- ja eläinavusteista toimintaa. Hoitoyksiköiden esimiehiltä toivottiin entistä ennakkoluulottomampaa asennetta toimintaa kohtaan.

Jotta toimintaa saataisiin kehitettyä ammatillisempaan suuntaan ja luontevaksi osaksi hoitoa, olisi sen hyvinvointivaikutuksista oltava konkreettista näyttöä juuri

sieltä, missä sitä toteutetaankin eli omalla työpaikalla tehdyistä havainnoista. Tärkeää siis olisi, että toimintaa ja sen vaikutuksia dokumentoitaisiin kuten muitakin hoitotoimenpiteitä.

Jatkotutkimusaiheeksi ehdottaisimmekin selvitystä siitä, miten eläinavusteisen toiminnan vaikutuksia asiakkaaseen seurataan ja dokumentoidaan.

Kuviot

Kuva 1. Voimaantumisen prosessi. s. 15

Lähteet

Alasorvari, V. & Hopiavuori, A. 2014. Koira-avusteinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro Gradu tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43793/URN%3ANBN%3Afi%3Aaju-201406182091.pdf?sequence=1> Luettu 14.9.2015

Elings, M. & Hassink, J. 2008. Green care farms, a safe community between illness or addiction and the wider society. *Therapeutic communities*, vol. 29, 3:310-322 <http://www.greenexercise.org/pdf/care%20farming%20inUk%20and%20links%20therapeutic%20communities.pdf> Luettu 3.11.2015

Haubenhof, D.K, Elings, M, Hassink, J. & Hine, R.E. 2010. The Development of Green Care in Western European countries. *Explore March/April 2010, Vol.6, No.2:106- 111* <http://www.greenexercise.org/pdf/Haubenhof%20Elings%20Hassink%20and%20Hine%202010%20devmt%20green%20care%20in%20europe.pdf> Luettu 30.9.2014

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7.-8. painos. Helsinki: Edita.

Helsingin yliopisto. 2015. Tutkimusetiikka. <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tutkimusetiikka> Luettu 2.10.2015

Ikäheimo, K. 2013. Koira-avusteinen lasten ja nuorten yksilöpsykoterapia. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.) *Karvaterapiaa- eläinavusteinen työskentely Suomessa*. Helsinki: Yliopistopaino, 135-149.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2012. Laadullinen terveystutkimus. 1-2. painos. Helsinki: Edita.

Lassander, M., Solin, P., Tamminen, N. & Stengård, E. 2013. Asiakkaan voimaantuminen mielenterveyspalveluissa: Tarkastelussa WHO:n voimaantumisen indikaattorit. *Yhteiskuntapolitiikka* 78 (2013):6, 685-691 <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116040/lassander.pdf?sequence=1> Luettu 3.11.2015

LUKE luonnonvarakeskus. 2015. VoiMaa!-hanke (2011-2013) <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/voimaa> Luettu 20.10.2015

Nimer, J. & Lundahl, B. 2007. Animal-assisted therapy: a meta-analysis. (Report). *Anthrozoos* 20.3 (2007): 225+. *Academic OneFile*. Web. 6 Oct. 1-22 2010. http://0-find.galegroup.com.skyline.ucdenver.edu/gtx/infomark.do?&contentSet=IAC-Documents&type=retrieve&tabID=T002&prodId=AONE&docId=A174640633&source=gale&srcprod=AONE&userGroupName=auraria_main&version=1.0 Luettu 9.9. 2015

- Orava, J. 2010. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan päämäärät ja toteutus - hevostoiminnan ohjaajien kuvaamana. Itä-Suomen yliopisto. Filosofinen tiedekunta. Erityispedagogiikan pro gradu –tutkielma. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110185/urn_nbn_fi_uef-20110185.pdf Luettu 23.9.2015
- Palola, L. 2013. Ratsastusterapian mahdollisuudet lasten ja nuorten psykososiaalisessa kuntoutuksessa. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.) Karvaterapiaa - eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Yliopistopaino, 157-170.
- Rappe, E. & Kivelä, S-L. 2005. Effects of garden visits on long-term care residents as related to depression. HortTechnology 15, 2: 298-303. <http://horttech.ashspublications.org/content/15/2/298.full.pdf> Luettu 3.11. 2015
- Rappe, E., Lindén, L. & Koivunen, T. 2003. Puisto, puutarha ja hyvinvointi. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Rappe, E.&Malin, M-H. 2010. Green Care mielenterveystyössä. Maataloustieteen Päivät. 1-5 <http://www.smts.fi/jul2010/esite2010/059.pdf> Luettu 30.9.2014
- Salovuori, T. 2014. Luonto kuntoutumisen tukena. Tampere: Mediapinta Oy.
- Salovuori, T. 2012. Terveyttä puutarhasta -voimaantuminen green care -puutarhatoiminnan ohjauksessa. Turun yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro Gradu tutkielma. http://www.sininauhaliitto.fi/ajankohtaista/_ajankohtaista/_tutkimus__kehitys/pro_gradu_green_care_-puutarhatoiminnan_ohjauksesta/ Luettu 30.9.2014
- Soini, K., Ilmarinen, K., Yli-Viikari, A. & Kirveennummi, A. 2011. Green Care sosiaalisena innovaationa suomalaisessa palvelujärjestelmässä. Yhteiskuntapolitiikka 76 (3), 320-331. https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/greencare/mita/Soini_Yhteiskuntapolitiikka.pdf / Luettu 30.9.2014
- Suomen Kennelliitto. 2015. Kaverikoirien historia Suomessa. <http://www.kennelliitto.fi/koirat/kaverikoirat/kaverikoirien-historia-suomessa> Luettu 21.9.2015
- Suomen Ratsastajainliitto. 2015. Ratsastusterapia. <http://www.ratsastus.fi/ratsastustietoa/ratsastusterapia> Luettu 21.9.2015
- Törmälehto, E. 2013. Hevostoiminnan terapeuttinen voima lasten ja nuorten ryhmässä. Teoksessa Ikäheimo, K. (toim.) Karvaterapiaa - eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Yliopistopaino, 171-183.

Saate asiakkaille

Sosiaali- ja terveysala

Hoitotyön koulutusohjelma

Arvoisa vastaaja

Olemme sairaanhoitajaopiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä eläinavusteisten Green Care- menetelmien käytöstä. Tarkoituksemme on lähestyä aihetta ohjaajien taitojen merkityksestä asiakkaan voimaantumisessa. Tavoitteenamme on tuottaa tietoa käytännön hoitotyön tueksi.

Keräämme tietoa kyselyllä tammi-maaliskuussa 2015. Osallistuminen on vapaaehtoista, mutta vastaaminen olisi erittäin tärkeää, jotta saamme mahdollisimman kattavaa tietoa tutkimustamme varten. Kysely suoritetaan nimettömästi, eikä henkilöllisyytenne tule kenenkään tietoon missään vaiheessa. Vastaaminen/vastaamatta jättäminen ei aseta teitä eriarvoiseen asemaan. Aineisto, jonka keräämme, hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyömme valmistuttua.

Lisätietoa ja vastauksia mahdollisiin kysymyksiin saa tutkimuksen tekijöiltä sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin,

Virpi Kaipia
sairaanhoitajaopiskelija,
Saimaan AMK
virpi.kaipia@student.saimia.fi

Pirjo Winqvist-Lunkka
sairaanhoitajaopiskelija,
Saimaan AMK
pirjo.winqvist-lunkka@student.saimia.fi

Saate ohjaajille

Sosiaali- ja terveysala

Hoitotyön koulutusohjelma

Arvoisa vastaaja

Olemme sairaanhoitajaopiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä eläinavusteisten Green Care- menetelmien käytöstä. Tarkoituksemme on lähestyä aihetta ohjaajien taitojen merkityksestä asiakkaan voimaantumisessa. Tavoitteenamme on tuottaa tietoa käytännön hoitotyön tueksi.

Keräämme tietoa teemahaastattelulla tammi-maaliskuussa 2015. Osallistuminen on vapaaehtoista, mutta vastaaminen olisi erittäin tärkeää, jotta saamme mahdollisimman kattavaa tietoa tutkimustamme varten. Haastattelu suoritetaan nimettömästi, eikä henkilöllisyytenne tule kenenkään tietoon missään vaiheessa. Vastaaminen/vastaamatta jättäminen ei aseta teitä eriarvoiseen asemaan. Aineisto, jonka keräämme, hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyömme valmistuttua.

Lisätietoa ja vastauksia mahdollisiin kysymyksiin saa tutkimuksen tekijöiltä sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin,

Virpi Kaipia
sairaanhoitajaopiskelija,
Saimaan AMK
virpi.kaipia@student.saimia.fi

Pirjo Winqvist-Lunkka
sairaanhoitajaopiskelija,
Saimaan AMK
pirjo.winqvist-lunkka@student.saimia.fi

KYSELY ELÄINAVUSTEISESTA TOIMINNASTA

Ole hyvä ja vastaa alla oleviin kysymyksiin oman kokemuksesi mukaan monipuolisesti ja selkeällä käsialalla. Tarvittaessa voit jatkaa vastaustasi sivun kääntöpuolelle.

1. Millaiseen eläinavusteiseen toimintaan olet osallistunut? Rastita vaihtoehto/vaihtoehdot.

- tallipäivä
- kaverikoiravierailut
- joku muu, mikä?.....

2. Kuinka kauan olet osallistunut kyseiseen toimintaan?

.....

3. Millaisia erilaisia kokemuksia sinulla on eläinavusteiseen toimintaan osallistumisesta?

.....

.....

.....

4. Kuvaile minkälaisia vaikutuksia olet havainnut eläinavusteisesta toiminnasta.

.....

.....

.....

5. Mitä eläinavusteisen toiminnan ohjaajan taitoja/ominaisuuksia pidät tärkeänä? Valitse kolme mielestäsi tärkeintä ominaisuutta ja numeroi ne 1-3 niin, että numero 1 on tärkeimpänä pitämäsi asia jne.

___ammattinimike (sairaanhoitaja, lähihoitaja tms.)

___huumorintaju

___koulutus eläinavusteiseen toimintaan

___ammattitaito

___hyvät vuorovaikutustaidot

___luotettavuus

___yhteistyökyky

___vastuullisuus

___joku muu, mikä?.....

6. Miten haluaisit kehittää eläinavusteista toimintaa?

.....

.....

.....

.....

.....

Kiitos vastauksistasi!

TEEMAHAASTATTELUKYSYMYKSET OHJAAJILLE

1. Oletteko saanut koulutusta eläinavusteisen toiminnan toteuttamiseen?
2. Kuinka kauan olette toteuttaneet eläinavusteista toimintaa?
3. Mitä ohjaajan taitoja/ominaisuuksia pidätte tärkeänä?
4. Minkälaisia vaikutuksia olette havainneet eläinavusteisesta toiminnasta asiakkaalle?
5. Sopiiko eläinavusteinen toiminta erityisesti joillekin asiakkaille paremmin kuin toisille?
6. Miten eläinavusteista toimintaa voitaisiin kehittää asiakaslähtöisesti?